

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ110 ΕΑΔΗΣΥ/2023

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 18 Οκτωβρίου 2023, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη

Αδάμ Καραγλάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Ζωή Μεταξιώτου, Χημικός Μηχανικός, PhD, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν η εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης), καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης έργου μεταξύ του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και της εταιρείας SEC, με αντικείμενο τη «*Στατική ενίσχυση υπάρχοντος κτηρίου Β΄ ΦΕΠΑ ΕΚΠΑ και επέκτασή του με τη μέθοδο Pro-GET-OnE, πλήρης ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμισή του*», εκτιμώμενης αξίας επτά εκατομμυρίων είκοσι εννέα χιλιάδων τετρακοσίων δεκαεπτά ευρώ και είκοσι πέντε λεπτών (7.029.417,25 €), πλέον ΦΠΑ 24%.

Με το υπ' αρ. πρωτ. 39369/27.04.2023 αίτημα, το οποίο παρελήφθη στις 27.04.2023 (αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 2031), όπως συμπληρώθηκε με τα από 24.08.2023 (αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 3709/25.08.2023) και 27.09.2023 (αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 4150/27.09.2023) στοιχεία, το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (στο εξής ΕΚΠΑ) αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, κατά τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. (ββ) και υποπερ. (γγ) του ν. 4412/2016, για τη σύναψη σύμβασης έργου, με τίτλο «*Στατική ενίσχυση υπάρχοντος κτηρίου Β΄ ΦΕΠΑ ΕΚΠΑ και επέκτασή του με τη μέθοδο Pro-GET-OnE, πλήρης ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμισή του*», με την κατασκευαστική εταιρία SEC, συνολικής προϋπολογισθείσας αξίας επτά εκατομμυρίων είκοσι εννέα χιλιάδων τετρακοσίων δεκαεπτά ευρώ και είκοσι πέντε λεπτών (7.029.417,25 €), πλέον ΦΠΑ 24%.

I. Ιστορικό – Πραγματικά περιστατικά

1. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα εξής:

1.1. Το ΕΚΠΑ υπέβαλε αρχικώς το ανωτέρω αίτημα (αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 2031/27.04.2023), επισυνάπτοντας σειρά εγγράφων προς τεκμηρίωσή του. Κατά την εξέταση του αιτήματος, ωστόσο, κρίθηκε αναγκαίο να προσκομιστούν συμπληρωματικά στοιχεία προς πληρέστερη τεκμηρίωση της συνδρομής της επικαλούμενης νομικής βάσης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' και γγ' του ν. 4412/2016. Ως εκ τούτου με το αρ. πρωτ. εξερχ. 2252/11.05.2023 έγγραφο της Αρχής, κλήθηκε η αναθέτουσα να προσκομίσει τα ακόλουθα συμπληρωματικά στοιχεία:

ι. Βαθμός και έκταση διάδοσης των αποτελεσμάτων του ερευνητικού προγράμματος Pro-GET-OnE, μέσω της οποίας αυτά κατέστησαν προσβάσιμα στην ευρεία

επιστημονική και επιχειρηματική κοινότητα, όπως προβλέπεται σχετικώς από τους επιδιωκόμενους στόχους του προγράμματος HORIZON 2020.

- ii. Αποσαφήνιση της επικαλούμενης, υπό τον όρο “Pro-GET-OnE”, τεχνικής μοναδικότητας των προς εκτέλεση εργασιών ή/και προμήθειας εξοπλισμού, καθόσον από τον αναλυτικό προϋπολογισμό της Μελέτης συνάγεται ότι με τον όρο “Pro-GET-OnE” ορίζεται το σύνολο των εργασιών που πρόκειται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του προτεινόμενου έργου, παρά το γεγονός ότι οι εργασίες αυτές φέρεται να αφορούν σε τυπικές Οικοδομικές και Η/Μ εργασίες καθώς και προμήθειες τυπικού εξοπλισμού.
- iii. Αναθεωρημένη Τεχνική έκθεση προς τεκμηρίωση της επικαλούμενης απουσίας ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους, καθώς και του ότι δεν υφίσταται «*εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο*» ως προς τις αιτούμενες υπηρεσίες, όπως είναι η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής, όχι μόνον εντός Ελλάδος αλλά και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ή η ύπαρξη παρεμφερούς, από άποψη λειτουργίας εξοπλισμού και υπηρεσιών, μεθόδου, με σχετική αναφορά της στάθμισης της ενδεχόμενης χρήσης αυτών. Επισημάνθηκε δε στην αναθέτουσα αρχή η ανάγκη προσκόμισης στοιχείων από τα οποία να προκύπτει ότι η αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων του ερευνητικού προγράμματος υπό τον κωδικό τίτλο «ProGETonE» δεν έχει εκχωρηθεί σε άλλο φορέα πλην της εταιρίας SEC σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2. Σε συμμόρφωση προς τα ανωτέρω, τα αρχικώς υποβληθέντα στοιχεία συμπληρώθηκαν, έτσι ώστε ο επικαιροποιημένος κατάλογος του υποβληθέντος υλικού έχει ως ακολούθως:

- i. Σχέδιο Απόφασης του Πρυτανικού Συμβουλίου του ΕΚΠΑ περί προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β΄ υποπερ. ββ΄ & υποπερ. γγ΄ του ν. 4412/2016.
- ii. Εισηγήση της Τεχνικής Υπηρεσίας του ΕΚΠΑ (αριθ. πρωτ. 33897/06.04.2023) προς το Τεχνικό Συμβούλιο και την Πρυτανεία του ΕΚΠΑ περί:
 - 1) έγκρισης των τευχών της μελέτης του εν λόγω έργου,
 - 2) λήψης απόφασης περί αποστολής του σχετικού φακέλου στην ΕΑΔΗΣΥ για την εξέταση του ανωτέρω αιτήματος.
- iii. Αρχική (αριθ. πρωτ. 11598/05.04.2023) και επικαιροποιημένη Αιτιολογική Έκθεση περί πλήρωσης των προϋποθέσεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β΄ υποπερ. ββ΄ και γγ΄ του ν. 4412/2016, ήτοι περί μοναδικότητας του προτεινόμενου παρόχου για λόγους τεχνικής μοναδικότητας και προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
- iv. Προϋπολογισμό της Μελέτης του έργου
- v. Τεχνική Περιγραφή του έργου
- vi. Τιμολόγιο Μελέτης του έργου
- vii. Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)

- viii. Την με ΑΔΑ: ΨΝ2Π46ΜΤΑΡ-ΖΗΟ απόφαση χρηματοδότησης του Υφυπουργού Ανάπτυξης
- ix. Την εκδοθείσα οικοδομική άδεια
- x. Το πλήρες κείμενο της αρχικής (GRANT AGREEMENT Number: 723747), αλλά και της επικαιροποιημένης (AMENDMENT Reference No AMD-723747-9) Συμφωνίας Έγκρισης του ερευνητικού προγράμματος στο πλαίσιο του προγράμματος HORIZON 2020, συμπεριλαμβανομένης της λεπτομερούς περιγραφής του αντικειμένου του, των στόχων, των υποχρεώσεων των συμμετεχόντων, των προς εκτέλεση υποέργων και των τελικών παραδοτέων.
- xi. Συνοπτική Έκθεση Αξιολόγησης των πεπραγμένων του προγράμματος Pro-GET-OnE (General Project Review Consolidated Report).
- xii. Πιστοποιητικό εκχώρησης σήματος στη μεθοδολογία Pro-GET-OnE από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Πνευματικής Ιδιοκτησίας (European Union Intellectual Property Office) με αριθμό καταχώρησης 018769829 και ημερομηνία έκδοσης 27.07.2023.
- xiii. Την από 25.07.2023 επιστολή της Συντονίστριας του έργου Pro-GET-OnE καθηγήτριας του Πανεπιστημίου της Βολογνα, [...], βάσει της οποίας η αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων του εν λόγω ερευνητικού προγράμματος δεν έχει εκχωρηθεί σε άλλο φορέα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλου κράτους μέλους πέραν της προτεινόμενης αναδόχου εταιρείας SEC.
- xiv. Συμφωνία επί των δικαιωμάτων χρήσης του διακριτικού σήματος (Distinctive Sign) και εμπορικού σήματος (Trademark) Pro-GET-OnE, το οποίο εκχωρήθηκε στη σχετική μεθοδολογία, κατόπιν σχετικής αίτησης της κοινοπραξίας, από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Πνευματικής Ιδιοκτησίας (European Union Intellectual Property Office).
- xv. Τεχνικό/φωτογραφική αποτύπωση της εξέλιξης υλοποίησης της στατικής ενίσχυσης/ανακαίνισης/ενεργειακής αναβάθμισης του κτηρίου Α (Βόρειο Τμήμα) της Β΄ ΦΕΠΑ ΕΚΠΑ, το οποίο αποτέλεσε την πιλοτική μονάδα εφαρμογής της μεθοδολογίας Pro-GET-OnE στο πλαίσιο του εν λόγω ερευνητικού προγράμματος.
- xvi. Το με αρ. πρωτ. 22180/09.05.2022 έγγραφο, με το οποίο το Ελεγκτικό Συνέδριο κοινοποίησε την 352/2022 Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου σχετικά με τα αποτελέσματα του προσυμβατικού ελέγχου έτερης σύμβασης έργου του ΕΚΠΑ με την ίδια εταιρεία SEC και αντικείμενο τις «Εργασίες Περάτωσης για την Ενεργειακή αναβάθμιση του Βορείου (Α) Κτηρίου της Β΄ ΦΕΠΑ με τη μέθοδο Pro-GET-OnE» συμβατικού τιμήματος 1.050.485,75 ευρώ πλέον ΦΠΑ. Επισημαίνεται, ότι η σύμβαση αυτή ανατέθηκε στην εν λόγω εταιρεία κατόπιν προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με την παρ. 2 β΄ υποπερ. (ββ) και υποπερ. (γγ) του ν. 4412/2016 προκειμένου να ολοκληρωθούν οι εργασίες Ενεργειακής αναβάθμισης του κτηρίου Α (Βόρειο) της Β΄ ΦΕΠΑ, οι οποίες είχαν ήδη εκκινήσει ως πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας Pro-GET-OnE στο πλαίσιο του ομώνυμου ερευνητικού προγράμματος, χωρίς ωστόσο να ολοκληρωθούν λόγω

εξάντλησης της σχετικής χρηματοδότησης. Κατόπιν ελέγχου των υποβληθέντων ενώπιον του Κλιμακίου στοιχείων, αυτό αποφάνθηκε ότι νομίμως η αναθέτουσα αρχή προσέφυγε στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. (ββ) και υποπερ. (γγ) του ν. 4412/2016.

Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι στην από 4.2.2023 Γενική Ενοποιημένη Έκθεση του Προγράμματος, εκπονηθείσα από την Ευρ. Επιτροπή, αναφέρεται ότι στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος υπήρξαν ελάσσονες αποκλίσεις από τον προγραμματισμένο προϋπολογισμό γεγονός που επεξηγείται ικανοποιητικά, καθόσον κάποιοι εταίροι ενημέρωσαν για την αύξηση του άμεσου κόστους λόγω της αύξησης του κόστους των υλικών και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

xvii.Επιστολή με περαιτέρω διευκρινίσεις επί των θεμάτων που τέθηκαν στο σχετικό αίτημα παροχής συμπληρωματικών στοιχείων της Αρχής, μεταξύ των οποίων και πληροφορίες για τον ρόλο της εταιρείας SEC στην κοινοπραξία του Ερευνητικού Προγράμματος.

1.3. Λόγω μη συμπερίληψης στα προσκομισθέντα στοιχεία της ανωτέρω αιτηθείσας Τεχνικής Έκθεσης που αναφέρεται στο σημείο (iii) του υπ' αριθ. πρωτ. εξερχ. 2252/11.05.2023 εγγράφου της Αρχής, η αναθέτουσα προσκόμισε στις 27.09.2023 σχετική συμπληρωματική Τεχνική Έκθεση, κληθείσα προς τούτο με το υπ' αριθ. πρωτ. εξερχ. ΕΑΔΗΣΥ 3904/08.09.2023 δεύτερο έγγραφο παροχής συμπληρωματικών στοιχείων.

II. Νομικό Πλαίσιο

2. Στο άρθρο 32 του ν. 4412/2016 «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», προβλέπεται:

«1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...]

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

[...]

ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης' [...]».

3. Στο άρθρο 54 « Τεχνικές Προδιαγραφές» του ν. 4412/2016, προβλέπεται:

«1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περ. 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών.

Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της. Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή το σχεδιασμό για όλους τους χρήστες. Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:
 α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση,
 β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές_στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο»,
 γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α', με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β',
 δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α' για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο».

5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την

αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο [άρθρο 56](#), ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περίπτωση α' της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει. Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο [άρθρο 56](#), ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.

7. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61.

8. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.[...]

4. Στο άρθρο 55 «Σήματα (άρθρο 43 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016, προβλέπεται:
- «1. Όταν οι αναθέτουσες αρχές σκοπεύουν να προβούν σε αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με ειδικά περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν συγκεκριμένο σήμα ως αποδεικτικό ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά συμμορφώνονται στα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) οι απαιτήσεις σήματος αφορούν αποκλειστικά τα κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι κατάλληλες για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης,
- β) οι απαιτήσεις σήματος βασίζονται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις,
- γ) τα σήματα καθιερώνονται μέσω ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας, στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων κρατικών οργανισμών καταναλωτών, κοινωνικών εταίρων, κατασκευαστών, διανομένων και μη κυβερνητικών οργανώσεων,
- δ) τα σήματα είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη,
- ε) οι απαιτήσεις σήματος καθορίζονται από τρίτο, επί του οποίου ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει αίτηση για το σήμα, δεν μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες να πληρούν όλες τις απαιτήσεις σήματος, δηλώνουν τις απαιτήσεις σήματος στις οποίες αναφέρονται.

Οι αναθέτουσες αρχές που απαιτούν συγκεκριμένο σήμα αποδέχονται όλα τα σήματα που επιβεβαιώνουν ότι τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες πληρούν τις ισοδύναμες απαιτήσεις σήματος.

Όταν ένας οικονομικός φορέας δεν είχε τεκμηριωμένα τη δυνατότητα να αποκτήσει το ειδικό σήμα που έχει υποδείξει η αναθέτουσα αρχή ή ισοδύναμο σήμα εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή, υπό την προϋπόθεση ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προς παροχή έργα, αγαθά και υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου σήματος ή τις συγκεκριμένες απαιτήσεις που έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.»

5. Στο άρθρο 18 παρ. 1 του ν. 4412/2016, προβλέπεται:

«1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.[...].»

6. Στο ν. 2121/1993 «Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα», - προβλέπεται:

- Άρθρο 1 Πνευματική ιδιοκτησία

«1. Οι πνευματικοί δημιουργοί με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό Πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (Ηθικό δικαίωμα) [...]»,

- Άρθρο 2 Αντικείμενο του δικαιώματος

«1. Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή, ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα,[...] 2. Νοούνται επίσης ως έργα οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και οι άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης, καθώς και οι συλλογές έργων ή συλλογές εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης ή απλών γεγονότων και στοιχείων, όπως οι εγκυκλοπαίδειες, και οι ανθολογίες (και οι βάσεις δεδομένων), εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη. Η προστασία των έργων της παρούσας παραγράφου γίνεται με την επιφύλαξη των

δικαιωμάτων στα προϋπάρχοντα έργα, που χρησιμοποιήθηκαν ως αντικείμενο των μετατροπών ή των συλλογών.»

- Άρθρο 13 Συμβάσεις και άδειες εκμετάλλευσης

1. Ο δημιουργός του έργου μπορεί να καταρτίζει συμβάσεις, με τις οποίες αναθέτει στον ανασυμβαλλόμενο και αυτός αναλαμβάνει την υποχρέωση να ασκήσει εξουσίες, που απορρέουν από το περιουσιακό δικαίωμα (συμβάσεις εκμετάλλευσης). 12
2. Ο δημιουργός του έργου μπορεί να επιτρέπει σε κάποιον άλλον την άσκηση εξουσιών, που απορρέουν από το περιουσιακό του δικαίωμα (άδειες εκμετάλλευσης).
3. Οι συμβάσεις και οι άδειες εκμετάλλευσης μπορεί να είναι αποκλειστικές ή μη αποκλειστικές. Οι αποκλειστικές συμβάσεις και άδειες εκμετάλλευσης παρέχουν στον αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα να ασκεί τις εξουσίες στις οποίες αναφέρεται η σύμβαση ή η άδεια κατ' αποκλεισμό οποιουδήποτε τρίτου. Οι μη αποκλειστικές συμβάσεις και άδειες εκμετάλλευσης παρέχουν στον αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα να ασκεί τις εξουσίες, στις οποίες αναφέρεται η σύμβαση ή η άδεια παράλληλα προς το δημιουργό και άλλους αντισυμβαλλόμενους. Όταν υπάρχει σύμβαση ή άδεια εκμετάλλευσης ο αντισυμβαλλόμενος νομιμοποιείται, εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία να ζησει, στο δικό του όνομα, τη δικαστική προστασία των εξουσιών, που ασκεί από παράνομες προσβολές τρίτων.
4. Σε περίπτωση αμφιβολίας, η σύμβαση και η άδεια εκμετάλλευσης θεωρούνται μη αποκλειστικές.
5. Η σύμβαση ή η άδεια δεν μπορεί ποτέ να περιλαμβάνει το σύνολο των μελλοντικών έργων του δημιουργού και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αναφέρεται και σε τρόπους εκμετάλλευσης που δεν ήταν γνωστοί κατά το χρόνο της κατάρτισης των σχετικών δικαιπραξιών [...]

III. Νομική Εκτίμηση

7. Το ΕΚΠΑ αποτελεί αναθέτουσα αρχή υπαγόμενη στις Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές (Κ.Κ.Α.) κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 2 του ν. 4412/2016. Το υπό εξέταση αίτημα αφορά στην προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης έργου, για την οποία ως κατώτατο ενωσιακό όριο, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, έχει οριστεί το ποσό των 5.382.000 € πλέον ΦΠΑ, για Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές (Κ.Κ.Α.). Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσό της αιτούμενης σύμβασης (7.029.417,25 € πλέον ΦΠΑ), υπερβαίνει το κατώτατο όριο του άρθρου 5 παρ. α' του ν. 4412/2016, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την έκδοση σύμφωνης γνώμης, κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016.
8. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις (βλ. ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56 της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας

των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας (βλ. ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 14, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 58, Επιτροπή κατά Γαλλίας, της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32 κ.α).

Περαιτέρω, η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, με την παράθεση των λόγων για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (πρβλ. ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021, ΔΕΦΠΕιρ Α156/2022). Σε περίπτωση δε που η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει για δεύτερη φορά στην εξαιρετική διαδικασία, δεν αρκεί η αναφορά στους λόγους που την οδήγησαν την πρώτη φορά, αλλά πρέπει να βεβαιώνεται αιτιολογημένα ότι οι ανωτέρω λόγοι (αρχικοί ή νέοι) συντρέχουν και για την εκ νέου προσφυγή της (ΣτΕ 1747/2011 σκ. 5, Δ.Εφ.Πειρ. 156/2022).

9. Το υπό κρίση αίτημα στηρίζεται στις διατάξεις του άρθρου 32 παρ.2 περ. β' υποπερ. ββ' και (ή) γγ' του ν. 4412/2016.

Η εφαρμογή των ως άνω διατάξεων έλκεται όταν για λόγους τεχνικούς (όπως είναι η κατοχή αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων, εργαλείων ή μεθόδων) ή για λόγους προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων, καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα. Η προηγούμενη στάθμιση όλων των συναφών οικονομοτεχνικών παραμέτρων και η συμπερίληψή της στην παρατιθέμενη πλήρη και ειδική αιτιολογία, συνιστούν απαραίτητες προϋποθέσεις νομιμότητας για την προσφυγή στην οικεία εξαιρετική διαδικασία (C- 385/2002, της 14.09.2004, Επιτροπή κατά Ιταλίας).

Ειδικότερα, οι τεχνικοί λόγοι δύνανται, κατά περίπτωση, να περιλαμβάνουν την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις ζητούμενες επιδόσεις, την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας φορέας διαθέτει, καθώς και ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης (πρβλ. αποφ. ΔΕΚ C-385/2002, σκ. 21-23, C-57/94, σκ. 21-27, βλ. και αιτιολογικές σκέψεις 50-51 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ). Στην τελευταία αυτή περίπτωση, τόσο οι τεχνικοί λόγοι που καθιστούν επιβεβλημένη την επιλογή συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, όσο και οι λόγοι που στοιχειοθετούν τη μοναδικότητα του εν λόγω φορέα έναντι άλλων ομοειδών επιχειρήσεων πρέπει να αιτιολογούνται ειδικώς (Ελ.Συν. Τμ. Μείζ. Επτ. Συνθ. 765/2019, 4619/2013, 538/2013, Τμ. VI 6018/2015, 3264/2013). Και τούτο, προκειμένου να δύνανται να ελεγχθούν in concreto οι λόγοι, για τους οποίους δεν καταλείπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση έδαφος ανάπτυξης κατ' ουσίαν ανταγωνισμού, υπό την έννοια ότι δεν θα μπορούσαν να υπάρχουν άλλες ανταγωνιστικές προσφορές (Ελ.Συν. Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ. 4002/2013, Τμ. VII 2444/2020).

Δεν αρκεί, δηλαδή, ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας να είναι απλώς ικανός να προμηθεύσει/παράσχει/εκτελέσει με τον πλέον αποτελεσματικό και οικονομικά συμφέροντα τρόπο τη ζητούμενη προμήθεια/υπηρεσία/έργο, αλλά απαιτείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή, η οποία φέρει το βάρος απόδειξης, να αποδείξει ότι η συγκεκριμένη επιλογή της προήλθε ως αποτέλεσμα προηγηθείσας πλήρους στάθμισης όλων των τεχνικοοικονομικών παραμέτρων της προς ανάθεση σύμβασης, από την οποία προέκυψε ότι ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας είναι ο μοναδικά ικανός έναντι οποιουδήποτε άλλου που προμηθεύει/παρέχει/εκτελεί δυναμικά

ανάλογη προμήθεια/υπηρεσία/έργο. Η δε απουσία ανταγωνισμού δεν πρέπει να είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προς σύναψη σύμβασης ο οποίος δημιουργήθηκε από την αναθέτουσα αρχή για τη μελλοντική ανάθεση σύμβασης κατ' επίκληση κατάστασης αποκλειστικότητας του προτεινόμενου ανάδοχου οικονομικού φορέα (βλ. αιτιολογική σκέψη (50) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και αποφάσεις ΔΕΚ C-199/85, C-296/92, C-57/94, καθώς επίσης και Κατευθυντήρια Οδηγία 1/2013 της Αρχής (ΑΔΑ: ΒΙ6ΜΟΞΤΒ-ΔΚΦ) αναρτημένη στο www.eaadhsy.gr και ενδεικτικά Γνώμες της Αρχής Δ77, Δ46/2021, Δ 13/2023 κ.α.). Προκειμένου δε να διαπιστωθεί ότι ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας είναι και ο μόνος τεχνικά ικανός να συνάψει σύμβαση με την αναθέτουσα αρχή δυνάμει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' ν. 4412/2016, η σχετική έρευνα πραγματοποιείται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι σε επίπεδο κράτους μέλους της Ένωσης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 2.6.2005, Επιτροπή κατά Ελλάδα, C-394/02, σκ. 36 καθώς και ως άνω αναφερόμενη Κ.Ο. 1/2013 της Αρχής).

10. Στην υπό κρίση περίπτωση, από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

10.1. Όσον αφορά την επικαλούμενη τεχνική μοναδικότητα της μεθοδολογίας «PROGETONE» και της απουσίας εναλλακτικών λύσεων

Σύμφωνα με την τεχνική περιγραφή της Συμφωνίας Επιχορήγησης, στο πλαίσιο της οποίας αναπτύχθηκε η μεθοδολογία «PROGETONE», οι τρεις πυλώνες ανάπτυξης αυτής είναι οι ακόλουθοι:

- Το σύστημα GET (συνίσταται στην προσαρμογή εξωσκελετού στο υφιστάμενο κτήριο).
- Το «κουτί» BOX (συνίσταται στην τοποθέτηση προκατασκευασμένων ξύλινων δομικών στοιχείων, στον χώρο που δημιουργήθηκε από τον εξωσκελετό, τα οποία ενσωματώνουν ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, μονώσεις και στοιχεία ελέγχου συνθηκών).
- Η εφαρμογή (application) GET.ONE (υπολογιστικό εργαλείο που απευθύνεται σε κατασκευαστικές εταιρείες, μηχανικούς και αρχιτέκτονες για σχεδιασμό κτηρίων).

Για κάθε ένα από τους ανωτέρω τρεις πυλώνες ανάπτυξης της μεθοδολογίας «PROGETONE», αναφέρονται στη σχετική τεχνική περιγραφή του ερευνητικού έργου, πιθανές εναλλακτικές ανταγωνιστικές λύσεις¹.

¹ **The GET System:**

“Market” Competitors

“Competitor should be considered projects in EU level that have promoted retrofit strategies based in prefab façade modules in existing buildings but are lacking the integration of all the 3 aspects at once that the GET system is promoting (like Ecoworks in Germany). Traditional techniques shall be considered as market competitors, even if they aren’t holistic solutions.[...]”

The GET BOX:

“Market competitors: Competitors could be considered projects, ESCOs and spinoffs in EU level that have promoted retrofit strategies and products based in prefab façade modules in existing buildings.[...]”

The GET.ONE APP:

“Market competitors:

Preliminary information on alternative solution have been collected. Comparison among different suppliers will be provided in the finalisation of exploitation report.

The GET.onE.app is an exploitable result that can be considered a standalone product or be connected with the GET system and the trademark IPR strategy.[...]”

Ενδεικτικά, αναφέρονται τεχνικές εγκατάστασης προκατασκευασμένων προσόψεων κτηρίων, αλλά και συμβατικές τεχνικές ανακαίνισης κτηρίων καθώς επίσης και εναλλακτικά εμπορικά λογισμικά σχεδιασμού για το τμήμα της GET.ONE.APP εφαρμογής.

Η Αναθέτουσα Αρχή για την τεκμηρίωση της τεχνικής μοναδικότητας, αναφέρει τα ακόλουθα:

«[...] Η εύρεση του είδους και η επιλογή του κατάλληλου συνδυασμού εργασιών και υλικών καθώς και ο σχεδιασμός του τρόπου εκτέλεσής τους που επιτυγχάνει την ταυτόχρονη ικανοποίηση και των τριών στόχων που περιεγράφηκαν δημιουργεί καινοτομία και διαθέτει τεχνική μοναδικότητα, η οποία δεν συνίσταται προφανώς στην καινοτομία των επιμέρους εργασιών και υλικών που την συνθέτουν **αλλά στον μοναδικό και καινοτόμο συνδυασμό των εργασιών αυτών που επιτυγχάνει την σημαντική και αναγκαία ταυτόχρονη ικανοποίηση των τριών στόχων που μέχρι σήμερα δεν είχε μπορέσει να επιτευχθεί.**

Με άλλα λόγια, η μοναδικότητα και καινοτομία του συστήματος Pro-GET-One δεν συνίσταται στη μοναδικότητα και την καινοτομία κάθε μίας από της επί μέρους εργασίες που το συνθέτουν αλλά στην μελέτη, την επιλογή κατάλληλων υλικών και εξοπλισμού και την εκτέλεση πλήθους εργασιών με συγκεκριμένη μεθοδολογία και αλληλουχία, οι οποίες (εργασίες), εφαρμοζόμενες και προσαρμοζόμενες στις ιδιαιτερότητες κάθε διαφορετικού κτιριακού συγκροτήματος, ως σύνολο, επιτυγχάνουν την ταυτόχρονη ικανοποίηση των τριών στόχων. Ενδεικτικά αναφέρονται η ανάπτυξη των TG Beam και TG Box τα οποία αποτελούν προκατασκευασμένα, τυποποιημένα στοιχεία μικρής θερμικής αγωγιμότητας με ενσωματώμενο ειδικό ηλεκτρολογικό και μηχανολογικό εξοπλισμό που περιλαμβάνει σύστημα εξαερισμού με εναλλάκτες θερμότητας για την εξοικονόμηση ενέργειας εντός των οποίων διέρχονται οι σωληνώσεις των αντλιών θερμότητας και επί των οποίων είναι τοποθετημένος εξοπλισμός για την ύδρευση των εξωστών. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του συστήματος έχει ληφθεί μέριμνα ώστε η στήριξη των στοιχείων αυτών να γίνεται επί του εξωσκελετού (μέσω του οποίου επιτυγχάνεται η αντισεισμική ενίσχυση του κτιρίου). Στον εξωσκελετό το σύστημα προβλέπει και την στήριξη των extra rooms (επέκταση των δωματίων στον χώρο που δημιουργεί ο εξωσκελετός) και των extra spaces (επέκταση των μπαλκονιών στον χώρο που δημιουργεί ο εξωσκελετός) τα οποία αποτελούν προκατασκευασμένες δομικές μονάδες κατασκευασμένες από ειδικά θερμομονωτικά υλικά. Οι ανωτέρω περιγραφόμενες εργασίες και υλικά εάν αντιμετωπιστούν αποσπασματικά και μεμονωμένα δεν αποτελούν καινοτόμες εργασίες και η μεγιστοποίηση του στόχου που επιδιώκεται με την κάθε εργασία έρχεται τις περισσότερες φορές σε αντίθεση και αποδυναμώνει το αποτέλεσμα του στόχου που επιδιώκεται με τις λοιπές εργασίες. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η αύξηση της αντισεισμικότητας του κτιρίου μέσω της σύνδεσης του εξωσκελετού με τον φέροντα οργανισμό του ενισχυόμενου κτιρίου αυξάνει τις θερμικές απώλειες της κατασκευής λόγω των δημιουργούμενων θερμογεφυρών. Αντίστροφα η χρήση των προκατασκευασμένων στοιχείων μικρών θερμικών απωλειών με ενσωματωμένο ειδικό ηλεκτρολογικό και μηχανολογικό εξοπλισμό που προαναφέρθηκαν, βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση του κτιρίου αλλά η αναγκαία παρεμβολή τους στον εξωσκελετό μειώνει την στάθμη ασφάλειάς του έναντι του σεισμικού κινδύνου. Με το σύστημα ProGETOne έχουν επιλεγεί και συνδυαστεί τα κατάλληλα υλικά με τέτοιο σχεδιασμό και μεθοδολογία κατασκευής ώστε να επιτυγχάνονται ταυτόχρονα και οι τρεις στόχοι, της ενεργειακής αναβάθμισης, στατικής ενίσχυσης και τυποποίησης υφιστάμενων κτιρίων.[...].»

Εν προκειμένω, η υλοποίηση του ερευνητικού προγράμματος στο οποίο συμμετείχαν κορυφαία ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά τεχνολογικά ιδρύματα και πρωτοπόρες ερευνητικές και κατασκευαστικές εταιρείες, εκκίνησε την 01.05.2017 και χρηματοδοτήθηκε, κατόπιν υποβολής και έγκρισης σχετικής πρότασης, από τη δράση της Ε.Ε «**Καινοτομία Ορίζοντας 2020**», σε ποσοστό 100% για τους συμμετέχοντες δημόσιους φορείς και 70% για τους ιδιώτες (βλ. Συμφωνία Επιχορήγησης με αριθ. 723747). Σύμφωνα με τα παραπάνω (βλ. υποσημ. 1), υφίσταντο μεν κάποιες εναλλακτικές λύσεις, πλην όμως, δεν παρουσίαζαν τον ολιστικό χαρακτήρα της μεθοδολογίας PROGETonE.

Ειδικότερα, σκοπός του προγράμματος ήταν να **προσφέρει καινοτόμους τρόπους ανακαίνιση κτηρίων** για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της σεισμικής ασφάλειάς τους, η δε προστιθέμενη αξία του PROGETonE έγκειται στην ολοκληρωμένη και ελκυστική λύση του εξωτερικού σκελετού για την ολιστική αντιμετώπιση της επίτευξης ασφάλειας-ενέργειας-αισθητικής, η οποία βασίζεται μεν στην τυποποίηση, με ταυτόχρονη όμως δυνατότητα προσαρμογής σε οποιοδήποτε κτήριο και απαιτήσεις των χρηστών του.

Οι εναλλακτικές λύσεις (βλ. υποσημείωση με αρ.1) δεν παρουσίαζαν τον ολιστικό χαρακτήρα της μεθοδολογίας PROGETonE, καθόσον η ανάπτυξη της μεθοδολογίας PROGETonE εισάγει καινοτομία και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη διαδικασία αναβάθμισης της ενεργειακής κλάσης και της αντισεισμικής ανθεκτικότητας υφιστάμενων κτηρίων ιδίως για τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα διότι οι γνώσεις που συνθέτουν την εν λόγω κατασκευαστική μέθοδο συνιστούν τεχνολογία.

(β) Με την υποβληθείσα συμπληρωματική Τεχνική Έκθεση, η αναθέτουσα αρχή προέβη σε συγκριτική αξιολόγηση πολλαπλών εναλλακτικών λύσεων, εστιάζοντας την αξιολόγησή της αφενός στις κατασκευαστικές συνθήκες υλοποίησης των εν λόγω λύσεων (απαιτούμενα μέτρα προστασίας, προπαρασκευαστικές εργασίες, απόδοση συνεργείου, κλπ.) και αφετέρου σε εκτιμήσεις οικονομικού κόστους συγκριτικά με την προτεινόμενη μέθοδο PROGETonE. Ειδικότερα, στην εν λόγω Έκθεση γίνεται συγκριτική αξιολόγηση των ακόλουθων τριών (3) εναλλακτικών επιλογών:

- Επιλογή 1: Σύνταξη νέων μελετών – Κατεδάφιση υφιστάμενου κτιρίου και ανέγερση νέου κτιρίου.
- Επιλογή 2: Σύνταξη νέων μελετών – Στατική ενίσχυση και ενεργειακή αναβάθμιση του υφιστάμενου κτιρίου με συμβατικές μεθόδους και ειδικότερα:
 - Μέθοδος Α: Εκτοξευμένο σκυρόδεμα μανδύων δομικών στοιχείων οπλισμένου σκυροδέματος
 - Μέθοδος Β: Έγχυτο σκυρόδεμα μανδύων δομικών στοιχείων
 - Μέθοδος Γ: Μεταλλικές ενισχύσεις δομικών στοιχείων
 - Μέθοδος Δ: Ινοπλισμένα πολυμερή
- Επιλογή 3: Υλοποίηση υφιστάμενων μελετών – Στατική ενίσχυση και ενεργειακή αναβάθμιση του υφιστάμενου κτιρίου με το σύστημα PROGETonE.

Το συγκεντρωτικό πόρισμα της εν λόγω συγκριτικής αξιολόγησης της αναθέτουσας αποτυπώνεται στον Πίνακα που παρατίθεται κατωτέρω, κατόπιν εν μέρει αποδοχής εκ μέρους της παρατηρήσεων/επισημάνσεων που υπέβαλε η Αρχή επί έτερου αρχικού πίνακα:

Συγκριτικός πίνακας						
		Επιλογή 2: Σύνταξη νέων μελετών – Στατική ενίσχυση και ενεργειακή αναβάθμιση του υφιστάμενου κτιρίου με συμβατικές μεθόδους				
	Επιλογή 1: Σύνταξη νέων μελετών – Κατεδάφιση υφιστάμενου κτιρίου και ανέγερση νέου κτιρίου	¹ Μέθοδος Α: Εκτοξευόμενο σκυρόδεμα μανδυνών δομικών στοιχείων οπλισμένου σκυροδέματος (Ο.Σ.)	¹ Μέθοδος Β: Έγχυτο σκυρόδεμα μανδυνών δομικών στοιχείων (Ο.Σ.)	Μέθοδος Γ: Μεταλλικές ενισχύσεις δομικών στοιχείων	Μέθοδος Δ: <u>Ινοπλισμένα πολυμερή</u>	² Επιλογή 3: Υλοποίηση υφιστάμενων μελετών του συστήματος <u>Pro-GET-onE</u>
Μέσος χρόνος δημοπράτησης μελετών και τευχών/εκπόνησης μελετών/έκδοση <u>οικ.αδείας</u>	24μήνες	24μήνες	24μήνες	24μήνες	24μήνες	³ Για το υφιστάμενο (ολοκληρωμένες)
Προϋπολογισμός δαπάνης εκπόνησης μελετών	300.000,00 €	400.000,00 €	400.000,00 €	400.000,00 €	400.000,00 €	³ Για το υφιστάμενο (ολοκληρωμένες)
Μέσος χρόνος δημοπράτησης και ανάδειξης αναδόχου	18μήνες	18μήνες	18μήνες	18μήνες	18μήνες	⁴ Για το υφιστάμενο (4 μήνες)
Χρόνος κατεδάφισης/ενισχύσεων	12μήνες	10μήνες	10μήνες	12μήνες	10μήνες	10μήνες
Χρόνος ανέγερσης	20μήνες	20μήνες	20μήνες	20μήνες	20μήνες	20μήνες
Συνολικός χρόνος κατασκευής	32μήνες	30μήνες	30μήνες	32μήνες	30μήνες	30μήνες
Προϋπολογισμός κατασκευής	11.031.737,40 €	11.584.803,40 €	11.191.226,20 €	10.665.813,50 €	10.955.208,50 €	⁵ 9.052.918,70 €
Κόστος μετεγκατάστασης (67.500€/μήνα)	24+18+32μ* 67500€/μ= 4.995.000€	24+18+30μ* 67500€/μ= 4.860.000€	24+18+30μ* 67500€/μ= 4.860.000€	24+18+32μ* 67500€/μ= 4.995.000€	24+18+30μ* 67500€/μ= 4.860.000€	6+4+30μ* 67500€/μ= 2.700.000€
Συνολικό κόστος	16.026.737,40€	16.444.803,40 €	16.051.226,20 €	15.660.813,50 €	15.815.208,50€	11.752.918,70 €

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα, ως βέλτιστη λύση προκρίνεται η κατασκευή του κτηρίου με τη μέθοδο Pro-GET-onE, καθώς προκύπτει βάσει οικονομοτεχνικών παραμέτρων, ως η οικονομικότερη.

Παράλληλα, για την επιλογή της λύσης αυτής, λαμβάνονται υπόψη εκτός από τη συμφερότερη λύση οικονομικά, α) η μείωση του χρόνου κατασκευής η οποία συνδέεται με την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο του σκοπού του Ιδρύματος, στην πανεπιστημιακή κοινότητα και ιδίως στους φοιτητές, β) τα πλεονεκτήματα της μεθόδου Pro-GET-OnE τα οποία εξασφαλίζουν και βελτιώνουν την ενεργειακή κλάση, όπου συνεπάγεται και την μείωση του λειτουργικού κόστους του κτηρίου, γ) οι ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας των δύο τμημάτων του κτηρίου (Βόρειο και Νότιο Τμήμα αυτού) που θα πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η πλήρης λειτουργικότητα του κτηρίου δεδομένου ότι το κτήριο αποτελεί μία ενιαία λειτουργική ενότητα, καθώς και δ) η καινοτομία μεθοδολογία του Pro-GET-onE, η οποία επιτυγχάνει την συνδυασμένη ταυτόχρονη ενεργειακή αναβάθμιση, αντισεισμική ενίσχυση και διαμόρφωση τυποποιημένης διαδικασίας, στοιχεία τα οποία σας έχουμε ήδη αναλύσει σε προηγούμενα έγγραφά μας.

Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή προέβη στην απαιτούμενη πλήρη στάθμιση όλων των τεχνικοοικονομικών παραμέτρων τής προς ανάθεση σύμβασης, προσδιορίζοντας με καθορισμένα κριτήρια την αξία εναλλακτικών λύσεων επίτευξης του επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Από τη συγκριτική δε αξιολόγηση των εναλλακτικών μεθόδων κατασκευής συνάγεται αβιάστως ότι η προτεινόμενη μέθοδος παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι των λοιπών, τόσο ως προς τον συνδυασμό και τη συναρμογή των υλικών και του εξοπλισμού για την επίτευξη της επιθυμητής διαλειτουργικότητας και την ταυτόχρονη ικανοποίηση των τριών στόχων (ενεργειακή αναβάθμιση, στατική ενίσχυση και τυποποίηση υφιστάμενων κτηρίων) με την ελάχιστη δυνατή όχληση, όσο και ως προς το κόστος. Ειδικότερα, η απόκλιση του κόστους παρίσταται σημαντική, ακόμη και υπό την, καθ' υπόθεση, εκδοχή της ενδεχόμενης μείωσης της εκτιμηθείσας αξίας των λοιπών μεθόδων σε συνθήκες ανταγωνισμού και παροχής εύλογου ποσοστού έκπτωσης. Ενόψει αυτών, από τη διενεργηθείσα στάθμιση καταδεικνύεται η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής τού άρθρου 32 παρ. 2 περ.

ββ', καθόσον έναντι της προτεινόμενης ολιστικής μεθόδου επίτευξης των συνολικώς ζητούμενων αποτελεσμάτων δεν υφίσταται εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο.

Τα ανωτέρω επιρρωνύονται από το περιεχόμενο της από 4.2.2023 Γενικής Ενοποιημένης Έκθεσης του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην οποία αναφέρεται ρητά ότι «**οι καινοτομίες** παρουσιάστηκαν σε μία εντυπωσιακή πιλοτική τοποθεσία στην Αθήνα, Ελλάδα, η οποία έχει επικυρώσει τις δυνατότητες του συστήματος GET για **ταχύτερη, φθηνότερη και αποτελεσματικότερη ανακαίνιση κτιρίων της ΕΕ**. (The innovations were demonstrated in an impressive pilot site in Athens, Greece, which has validated the potential of the GET system for a faster, cheaper and more efficient renovation of EU buildings») και ότι «Το έργο έχει αποφέρει σημαντικά επιστημονικά αποτελέσματα και **τεχνολογικά επιτεύγματα** που έχουν τη δυνατότητα να επιταχύνουν την ενεργειακή, σεισμική και αρχιτεκτονική ανακαίνιση κτιρίων της Ε.Ε. (The project has delivered significant scientific results and technological achievements that have the potential to accelerate the energy, seismic and architectural renovation of EU buildings”).

Δηλαδή, πέραν του γεγονότος ότι ρητά αναγνωρίζεται η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εταιρειών που συμμετείχαν στην εκπόνηση του προγράμματος, γίνεται δεκτό ότι ακόμη και κατά τον χρόνο σύνταξης της Έκθεσης, αρχές του τρέχοντος έτους, το σύστημα ProGetone εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται ως «καινοτόμο» έργο, το οποίο απέφερε σημαντικά τεχνολογικά επιτεύγματα και παράλληλα δυνατότητες για ταχύτερη, οικονομικότερη και αποτελεσματικότερη ανακαίνιση κτηρίων της ΕΕ. Με τις παραδοχές αυτές, δεν καταλείπεται, στη συγκεκριμένη περίπτωση, έδαφος ανάπτυξης κατ' ουσίαν ανταγωνισμού, υπό την έννοια ότι δεν θα μπορούσαν να υπάρχουν άλλες ανταγωνιστικές προσφορές (βλ. σκ. 9 της παρούσας) και κατ' επέκταση εύλογες εναλλακτικές λύσεις. Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται από το γεγονός ότι όλα τα επιστημονικά αποτελέσματα του προγράμματος δημοσιεύτηκαν σε πολυάριθμες επιστημονικές μελέτες και είναι ανοικτά στην επιστημονική κοινότητα (All scientific results were published in numerous scientific papers, and are open for the scientific community), καθόσον το υπό εξέταση αίτημα δεν αφορά σε «in vitro» επιστημονική έρευνα, αλλά σε εφαρμοσμένη τεχνολογία «στο πεδίο» (in site) εκ μέρους οικονομικού φορέα και για τον λόγο αυτό τού αποδίδεται συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Άλλωστε, σύμφωνα με την αριθμ. Αναφοράς AMD-723747-9 τροποποίηση της Συμφωνίας Επιχορήγησης, οι πληροφορίες σχετικά με την κατασκευή του πιλοτικού έργου (Construction of the pilot and report on the execution and implementation including the site plan, site preparation and site construction), ρητά προβλέπονται, σε επίπεδο διάχυσης πληροφόρησης, ως Εμπιστευτικές, μόνο για τα Μέλη του Δικτύου (συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών της Ευρ. Επιτροπής (βλ. σελ. 9/65 τής τροποποίησης, όπου ρητά αναγράφεται «Confidential, only for members of the consortium (including the Commission Services).

Με τα δεδομένα αυτά, κατά την κρατήσασα στην Επιτροπή γνώμη, η αναθέτουσα αρχή τεκμηριώνει ειδικώς και επαρκώς τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής τής επικαλούμενης νομικής βάσης περί τεχνικής μοναδικότητας («απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους») του προτεινόμενου αναδόχου, η δε απουσία ανταγωνισμού δεν οφείλεται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, σε τεχνητό περιορισμό των παραμέτρων της σύμβασης.

10.2. Όσον αφορά την απουσία ανταγωνισμού για λόγους προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (άρθρο 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. γγ')

Ενόψει της εκφερθείσας κρίσης περί συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης κύριας νομικής βάσης (άρθρ. 32 παρ.2 περ. β' υποπερ. ββ'), η εξέταση της κατ' επικουρίαν επικαλούμενης ως άνω νομικής βάσης (υποπερ. γγ') παρέλκει ως αλυσιτελής.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από σχετική επιστολή (Bologna, 25/07/2023) του συντονιστή του ερευνητικού προγράμματος «PROGETOne», η αποκλειστική άδεια χρήσης της εν λόγω μεθοδολογίας στην Ελληνική Επικράτεια έχει εκχωρηθεί στην προτεινόμενη ανάδοχο εταιρεία SEC.

Σημειώνεται δε ότι η εκχώρηση της αποκλειστικότητας χρήσης της οικείας κατασκευαστικής μεθοδολογίας αποτέλεσε ρητό όρο για την προσχώρηση της εταιρείας SEC στην κοινοπραξία του ερευνητικού προγράμματος «PROGETOne», τρία έτη μετά την έναρξη των εργασιών αυτού (01.06.2020), ενώ όπως προκύπτει από το προσκομισθέν απόσπασμα της ως άνω επιστολής, ο όρος αυτός περιελάμβανε την αποκλειστικότητα τόσο σε επίπεδο εθνικό, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

10.3. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Ευαγγελία Κουτούπα και Δημήτριος Χανής, καθώς και το Μέλος Αδάμ Καραγλάνης, οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη:

Η αναθέτουσα αρχή δεν απέδειξε τη συνδρομή των προϋποθέσεων που θέτουν οι ως άνω επικαλούμενες και εξεταζόμενες νομικές βάσεις, λαμβανομένου υπόψη και ότι οι σχετικές διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, ενώ η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία, φέρουσα και το σχετικό βάρος απόδειξης. Συγκεκριμένα:

(α) Χωρίς να αμφισβητείται ο καινοτόμος χαρακτήρας της υπό εξέταση μεθοδολογίας, γεγονός που δηλοί και η ένταξή της στο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας "HORIZON 2020" της Ε.Ε. και η επιτυχής ολοκλήρωσή της, δεν αποδείχθηκε επαρκώς ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας είναι ο τεχνικά μοναδικός, σε επίπεδο μάλιστα Ε.Ε., να εκτελέσει το υπό ανάθεση έργο. Εν προκειμένω, η υλοποίηση του ερευνητικού προγράμματος ξεκίνησε το έτος 2017, όπου ήδη υφίσταντο κάποιες εναλλακτικές λύσεις, έστω και με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Άλλωστε, το πακέτο εργασίας 9 (WP9) της Συμφωνίας Επιχορήγησης, αφορά στη διάχυση των αποτελεσμάτων του προγράμματος, το οποίο έχει ήδη ολοκληρωθεί (βλ. την με αριθ. αναφοράς 824689/04.02.2023 Ενοποιημένη Έκθεση Γενικής Επισκόπησης Έργου), στο πλαίσιο υλοποίησης του οποίου δημοσιεύθηκαν 35 επιστημονικές δημοσιεύσεις και παράλληλα η μεθοδολογία παρουσιάσθηκε σε 10 Συνέδρια. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι δεν υφίσταται εναλλακτική λύση, παρά την αλματώδη

πρόοδο της τεχνολογίας, παρά τη διάχυση των αποτελεσμάτων του προγράμματος και παρά το γεγονός ότι έχει παρέλθει βετία από τη σύναψη της Συμφωνίας Επιχορήγησης, δεν αποδείχθηκε επαρκώς.

(β) Αλλά και η ως άνω συγκριτική αξιολόγηση στην οποία προέβη η αναθέτουσα στο πλαίσιο της απαιτούμενης στάθμησης των τεχνικοοικονομικών παραμέτρων της σύμβασης, δεν είναι επαρκής για τους κάτωθι λόγους:

ι) διότι δεν προέβη σε έρευνα της σχετικής αγοράς, και μάλιστα σε επίπεδο Ε.Ε., για τη διαπίστωση της ύπαρξης ή μη τυχόν άλλων οικονομικών φορέων που να εφαρμόζουν ισοδύναμη μεθοδολογία με αυτή του PROGETonE, παρά έκανε μόνο σύγκριση των παραμέτρων του PROGETonE με το σενάριο της ολικής κατεδάφισης του κτηρίου και της εκ νέου ανέγερσης και με το σενάριο της εφαρμογής συμβατικών μεθόδων,

ιι) με καθαρά οικονομικά κριτήρια, λαμβανομένου υπόψη και του μέσου επιπέδου εκπτώσεων σε διαγωνιστικές διαδικασίες για αντίστοιχα έργα, σε περίπτωση ανοίγματος του ανταγωνισμού το συνολικό εκτιμώμενο κόστος των εναλλακτικών μεθόδων καθίσταται συγκρίσιμο με το κόστος της εδώ προτεινόμενης μεθοδολογίας. Εξάλλου, σε περίπτωση αναζήτησης ισοδύναμης μεθοδολογίας με αυτή του PROGETonE το στάδιο ωρίμανσης και το κόστος του έργου είναι ακόμα πιο συγκρίσιμα.

(γ) Σχετικά με την τεκμηρίωση της απουσίας ανταγωνισμού για λόγους προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (άρθρο 32 παρ. 2 2 περ. β' υποπερ. γγ'), λεκτέα τα εξής: Το γεγονός της κατοχύρωσης προστατευόμενου σήματος (Distinctive Sign) για τη μεθοδολογία «PROGETonE» από το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του σχετικού εμπορικού σήματος (Trademark,) κατόπιν αίτησης των μελών της κοινοπραξίας, σαφώς προσδίδει αναγνωρισιμότητα στην εν λόγω μεθοδολογία, αλλά δεν αποδεικνύει απαραίτητως την απουσία άλλων κατάλληλων και ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων, για τις οποίες, όπως προαναφέρθηκε, δεν γίνεται καμία μνεία. Σημειώνεται δε ότι από τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 55 του ν. 4412/2016, «Σήματα (άρθρο 43 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», όπου προβλέπεται ότι «Οι αναθέτουσες αρχές που απαιτούν συγκεκριμένο σήμα αποδέχονται όλα τα σήματα που επιβεβαιώνουν ότι τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες πληρούν τις ισοδύναμες απαιτήσεις σήματος», προκύπτει ότι η απαίτηση συγκεκριμένου σήματος, δεν επιτρέπει την απόρριψη έτερων εναλλακτικών λύσεων πολύ δε περισσότερο ότι η κατοχή σήματος *per se* τεκμηριώνει την απουσία ανταγωνιστικών λύσεων.

(δ) Ως προς την οριζόντια προϋπόθεση αμφοτέρων των επικαλούμενων νομικών βάσεων, περί μη τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης, και λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις που παρατίθενται στην Ενότητα II της παρούσης (Νομικό Πλαίσιο), επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από το προσκομισθέν υλικό και ειδικότερα από τον Αναλυτικό Προϋπολογισμό της Μελέτης, γίνεται χρήση του όρου “Pro-GET-OnE” για τη διακριτική περιγραφή του συνόλου των εργασιών που πρόκειται να υλοποιηθούν στα πλαίσια του προτεινόμενου έργου παρά το γεγονός ότι οι εργασίες αυτές αφορούν σε τυπικές Οικοδομικές και Η/Μ εργασίες καθώς και προμήθειες οι οποίες δεν συνιστούν καινοτόμα προϊόντα στον κατασκευαστικό κλάδο. Επιπροσθέτως η χρήση του ανωτέρω

περιοριστικού όρου “Pro-GET-OnE” γίνεται χωρίς να συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο» κατά παρέκκλιση του άρθρου 54 του ν. 4412/2016. Επιπλέον, στην περιγραφή των τεχνικών προδιαγραφών γίνεται περαιτέρω αναφορά, πέραν του όρου “Pro-GET-OnE”, και σε συγκεκριμένους κατασκευαστικούς οίκους και προμηθευτές (π.χ. ELFO, Fiorini), χωρίς και εδώ να αναφέρεται ο όρος «ή ισοδύναμο», σύμφωνα με τα όσα επιτάσσει η ενωσιακή και εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων.

Τέλος, σχετικά με το γεγονός ότι η ανάθεση της σύμβασης ολοκλήρωσης των εργασιών στο Α (Βόρειο) κτήριο της Β΄ ΦΕΠΑ στην εταιρεία SEC, με την αρ. SYMV010615556 2022-05-24 σύμβαση και τίτλο «*Εργασίες Περάτωσης για την Ενεργειακή αναβάθμιση του βορείου Κτιρίου της Β Φ.Ε.Π.Α με τη μέθοδο ProGetOne*», που περιελάμβανε εργασίες «*απαραίτητες για την αποπεράτωση της θεμελίωσης, δομικής ενίσχυσης και κελύφους του Βόρειου Κτηρίου, προϋπολογισμού 1.054.048,56 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24%*», έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο θετικού προσυμβατικού ελέγχου, (βλ. ΕΛ ΣΥΝ Πράξη 352/β.5.2022, Ε΄ Κλιμάκιο), επισημαίνεται ότι, αφενός, τα δύο αντικείμενα δεν αλληλοεπικαλύπτονται, και αφετέρου, όταν η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει για δεύτερη φορά στην εξαιρετική διαδικασία, τότε δεν αρκεί η αναφορά στους λόγους που την οδήγησαν να προσφύγει για πρώτη φορά, αλλά πρέπει να βεβαιώνεται αιτιολογημένα ότι οι σχετικοί λόγοι (αρχικοί ή νέοι) συντρέχουν και για την εκ νέου προσφυγή στη διαδικασία. Η γνώμη, όμως, αυτή δεν ίσχυσε.

IV. Συμπέρασμα

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή αποφασίζει κατά πλειοψηφία:

Την παροχή **σύμφωνης γνώμης** για την προσφυγή του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β΄ υποπερ. ββ΄ του ν. 4412/2016, για την ανάθεση στην εταιρεία SEC της σύμβασης, με αντικείμενο τη «*Στατική ενίσχυση υπάρχοντος κτηρίου Β΄ ΦΕΠΑ ΕΚΠΑ και επέκτασή του με τη μέθοδο Pro-GET-OnE, πλήρη ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμισή του*», εκτιμώμενης αξίας επτά εκατομμυρίων είκοσι εννέα χιλιάδων τετρακοσίων δεκαεπτά ευρώ και είκοσι πέντε λεπτών (7.029.417,25 €) πλέον ΦΠΑ 24%, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 2023

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοτοκάτου

